

MEGÚJULÓ PEDAGÓGIAI-SZAKMAI SZOLGÁLTATÁS A DIGITÁLIS, TANÓRÁN KÍVÜLI MUNKARENDE TÁMOGATÁSÁBAN

SZONTAGH Pál¹

ABSTRACT

Everyone involved in education woke up to a new time on 16 March 2020, because the education continued from that day in a digital schedule outside the classroom. In the professional-public discourse on digital education there was little talk of the background support that educational management and pedagogical-professional service could provide to educators to perform their educator-teacher role as effectively as possible in a radically changed situation. In my study, after a brief review of the literature I attempt to review the activities of the Reformed Pedagogical Institute (RPI) in supporting digital extracurricular work, and to summarize the first reflections on this.

KEYWORDS

digital education, pedagogical-professional service, Reformed Pedagogical Institute

BEVEZETÉS

Mindenki, aki a nevelés-oktatásban érintett, 2020. március 16-án új időszámításra ébredt, hiszen az oktatás ettől a naptól kezdve tantermen kívüli, digitális munkarendben folytatódott [1]. „A köznevelési intézmények és az állampolgárok között fennálló ’társadalmi szerződés’ peremfeltételei megváltoztak, a társadalmi nyilvánosságnak új online terei és ezzel problémái nyíltak: jó néhány hétre megnehezült az iskolák számára, hogy szolgáltató (ti. nevelő-oktató) funkciójukat a szokott módon lássák el.”[2]

Ez nem magyar jelenség, hiszen „2020. március közepe óta több mint 850 millió gyermek és fiatal – a világ diákjainak, hallgatóinak körülbelül a fele – maradt távol az iskoláktól és az egyetemektől a COVID-19 járvány miatt. Országos bezárások 102 országban voltak érvényben”[3].

A távolléti oktatással kapcsolatos szakmai-közéleti diskurzusban eddig kevés szó esett arról a háttértámogatásról, amelyet az oktatásirányítás és a pedagógiai-szakmai szolgáltatás tudott biztosítani a pedagógusok számára ahhoz, hogy a gyökeresen megváltozott helyzetben nevelő-oktató feladatukat a lehető legjobb hatékonysággal lássák el. „Alapvető fontosságú a hozzáférhető távoktatási módszerekre, alkalmazásokra, tartalmakra vonatkozó, lassan mindent elárasztó információáradat kezelése, szűrése. A központilag, hosszadalmas bürokratikus eljárásokon keresztül történő minőségbiztosításra a jelenlegi helyzetben nincs idő. Inkább az lehet járható út, ha a gyakorlati felhasználók – jellemzően innovatív pedagógusok és a területen dolgozó szakembercsoportok – validálják a rendszereket, anyagokat és teszik közzé ajánlások formájában” [4] – fogalmazta meg már 2020. március 20-án a Digitális Pedagógiai Módszertani Központ segédanyaga. A pedagógiai-szakmai szolgáltatás célja a rendkívüli helyzetben sem változtak, nem is változhattak, ezek pedig azok, hogy „a célcsoportoknak nyújtott minőségi, professzionális, célirányos és hatékony pedagógiai-szakmai támogatás révén növelje a köznevelési rendszer és az abban dolgozó pedagógusok, pedagógiai munkát segítő, intézményvezetők, a nevelési-oktatási intézmények eredményességét mind egyéni, mind intézményi szinten; hatékonyan támogassa a

¹ Dr. Szontagh Pál Iván PhD, a Református Pedagógiai Intézet igazgatója, a Károli Gáspár Református Egyetem Tanítóképző Főiskolai Karának főiskolai docense. E-mail: szontagh.pal@reformatus.hu

köznevelési rendszer stratégiai céljait a célcsoportok számára biztosított külső szakmai támogatások, valamint az intézményen belüli és intézmények közötti tudásmegosztás elősegítésével; biztosítsa a köznevelési rendszer minden szereplője számára munkájuk eredményes ellátásához szükséges releváns és pontos ágazati információk áramlását; az egyenlő hozzáférés elve alapján hatékonyan járuljon hozzá a köznevelési rendszerben dolgozó szakemberek kompetenciáinak fejlesztéséhez; támogassa a köznevelési intézmények innovációinak létrejöttét és terjesztését, valamint az intézmények tanuló szervezetté válását”[5]. Mindezt 2020. március 16. után egy soha nem tapasztalt környezetben, újszerű megoldások alkalmazásával kellett biztosítanunk.

„Ebben az időszakban mindenki átélte, hogy a pedagógusok közti tudásmegosztás, az egymástól tanulás meghatározó szerepet játszik abban, hogy az intézmények és az egyes pedagógusok milyen minőségű oktatással képesek reagálni a váratlan helyzetre.”[6] A vírusveszély okozta rendkívüli körülményektől függetlenül is elmondható, hogy napjainkban a nemzetközi összehasonlítás és a magyar szabályozás is egyértelműen a pedagógusok kiterjesztett szerepelvárása felé mutat. Míg a korábbi korszakokban többé-kevésbé a külső körülmények (tanterv, módszer, taneszköz stb.) által korlátozott szerepfelfogás volt a jellemző, addig napjainkra egyértelművé vált, hogy a társadalmi és szakmai közeggel való együttműködés és a szakmai fejlődésért vállalt egyéni felelősségvállalás és elköteleződés is része a pedagógus szerepelvárásának [7].

Tudjuk jól, hogy „minden iskolai változtatás, legyen az osztálytermi oktatási folyamatok átalakítása vagy az intézmény képzési struktúrájának átalakítása, az intézmény pedagógusainak tanulását és szemléletváltozását teszi szükségessé.”[8] Ugyanígy igaz ez a nevelő-oktató munkát kívülről támogató pedagógiai-szakmai szolgáltatás számára is. Az alábbiakban arra teszek kísérletet, hogy áttekintsem a Református Pedagógiai Intézetnek (RPI) a digitális, tanórán kívüli munkarend támogatásában végzett tevékenységét, illetve összegezzem az ezzel kapcsolatos első reflexiókat.

ALAPHELYZET

A 21. században az infokommunikációs technológia (IKT) használatával kapcsolatban a pedagógusokra vonatkoztatva egyre több és hangsúlyosabb elvárás artikulálódik. „A Tanárok Oktatástechnológiai Standardjai (National Educational Technology Standards for Teachers), mely az Egyesült Államok tanárai számára íródott, a kompetencia kérdésének gyakorlatiasabb megközelítéséhez nyújthat segítséget. Ez a standard a következő területek ismeretét, mint követelményt fogalmazza meg:

- Technológiai eljárások és fogalmak ismerete.
- A technológiával támogatott tanulási környezet és a tanítási folyamat megtervezése, megvalósítása.
- A tantervnek megfelelő technológiával támogatott módszerek és stratégiák alkalmazása a hatékony tanulás érdekében.
- A tanulási folyamat technológiával támogatott követése, értékelése, adminisztrálása.
- Szakszerű technológiával támogatott eredményes pedagógiai gyakorlat.
- A szociális, etnikai, jogi és humán elvek információs technológiai környezetben való alkalmazása.”[9]

Ezek alapján Kárpáti Andrea a tanárok számára releváns ismereteket és tevékenységcsoportokat az alábbiak szerint határozza meg:

- Az IKT alkalmazásával kapcsolatos ismeretek
- Számítógéppel segített tanítási órák tervezése és végrehajtása
- A számítógép használata az osztálytermi munka szervezésére, a tanulók folyamatos értékelésre és vizsgáztatásra
- Az IKT használata információszerzésre és tanulásra
- Az informatikai kultúrával kapcsolatos társadalmi, etikai, jogi és egészségügyi szabályok ismerete és betartása [10].

A digitalizáció kihívása nem új tehát az oktatásban, a karanténhelyzet azonban teljesen átkeretezte és jelentőségében sokszorosára nagyította ezt a kihívást. A pedagógusok szerepéről szólva fontos hangsúlyozni, hogy a digitális pedagógia alkalmazásának központi eleme továbbra is a pedagógus. „A technológia csupán az adott pedagógiai cél megvalósítását segítő eszköz, és nem cél önmagában maga az IKT használata. Mivel az IKT eszközök hatékony alkalmazása nem csupán technikai tudást igényel, a pedagógusok eredményességének kritériuma is sokrétű, például korszerű módszertani, neveléstudományi felkészültségre, tájékozottságra van szükségük.” [11]

Ezt az alapvetést a COVID-19 veszélyhelyzet alaposan árnyalta (ha át nem színezte). Az IKT-eszközök használata nem a tanár választásán vagy mérlegelésén múlt innentől, hanem alapvető kényszerre vált. Nem tagadható, hogy „a hazai pedagógusképzésben szerepet játszik ugyan a digitális kompetenciák fejlesztése, azonban ennek módja és mértéke szuboptimális ahhoz, hogy a tantermen kívüli digitális oktatás kihívásaira egységesen azonnali és hatékony választ adhassanak a tanítók és a tanárok. Az egyéni digitális pedagóguskompetenciák mértéke nagy szórást mutat, ahogyan az egyes intézmények felszereltsége is. Ennél fogva a pedagógusok eltérő kompetenciákkal (ismeretekkel, készségekkel és attitűdökkel) és hasonlóan eltérő eszközpark birtokában kényszerültek a hirtelen digitális átállásra.” [12]

Egy – Bokor Tamás által közölt és elemzett szellemes piramisára alapján – a felhasználó (pedagógus) digitális fejlődése ciklikus, hosszan elnyúló folyamat: „A pedagógus digitális fejlődésének szintjei a tagadással kezdődnek, majd a rácsodálkozás (*Jé, ezt így is lehet?*), később a pesszimizmus következik (*Nekem ez nem menne.*). A felfedezés pillanatát követően az illetőnek esélye nyílik a „*Kaboot szintjére*” lépni, ahol a felfedezett lehetőségek és alkalmazások használata folytán a pedagógus elkezd minden tananyagot kvízként látni, és akár jól szolgálja ez a tanítás szándékát, akár kevésbé, minden erővel azon van, hogy újonnan megszerzett tudását kamatoztathassa. Ez azután szinte törvényszerűen vezet el a cunamihoz, ahol a digitális kvízek, szabadulósobák, videóanyagok és feladatsorok eluralkodnak, és a pedagógus elmerül a lehetőségek végtelen digitális tengerében. A ráébredést azután az az igény hozza el, hogy immár a tanuló is készíthetne valamit, ha a tanítója, tanára ennyit dolgozik – halmozzuk el tehát őket is, oda nekik az oroszlánt is! Bognár meglátása szerint a következő fokozat a kísérletezés: a kollégákkal, diákokkal, szülőkkel közösen alkotó szakember lassan digitális pedagógussá érik. Ezen az utolsó szinten kilép a tantárgyak fogságából, tudatosan köti az eszközt a célokhoz, gondolkodva alkot, tudatosan tervez és értékeli.” [13]

A fent leírt élménypiramis megmászására a legtöbb magyar pedagógusnak (kis túlzással) egy hétvége állt rendelkezésére!

A SZOLGÁLTATÁS MEGSZERVEZÉSE

Hasonló fejlődési piramis a szolgáltatói szerepfelfogásról is felrajzolható lenne. Ahogy a gyakorló pedagógusoknak, úgy nekünk, szakértőknek, szaktanácsadóknak is két nap alatt kellett szorongásainkat, fenntartásainkat legyőznünk, és pár nap alatt egy teljesen új, a megváltozott helyzethez alkalmazkodó szolgáltatási/képzési portfóliót megalkotnunk [14]. A szolgáltatási/képzési háttérnek az alábbi kulcstényezőket kellett figyelembe vennie a segítségadás tartalmi és formai kereteinek meghatározásakor:

- pedagógusok előzetes ismereteinek heterogenitása;
- a kommunikációs lehetőségek beszűkülése (kizárólag online kommunikáció);
- azonnali használhatóság igénye, learning-by-doing típusú képzések²;
- a pedagógusok egymástól tanulásának támogatása;
- az egyes pedagógus-csoportok (oktatási szinttől, szaktól, beosztástól függő) eltérő igényei;
- a képzési folyamat során váratlan és újszerű kihívások;
- pedagógusok mentálhigiénéje.

Nulladik lépésként 2 nap alatt létrehoztunk egy „Digitális munkarend” aloldalt honlapunkon, melyre kezdetnek minden, az elmúlt években készült online oktatással kapcsolatos digitális

² Akár webes alkalmazások használata [22], [23]

segédanyagot összegyűjtöttünk. Ilyenek voltak a *Redmenta, Learning Apps, Quizlet, Kahoot!, Mentimeter, Prezi, Zoom* stb. programok és alkalmazások ismertetései, szakértőink által szerkesztett felhasználási segédletei, a különböző okostelefon applikációk vagy a különféle tárhelyszolgáltatások (*Google Drive, Dropbox Business*) használati útmutatói.

Ezt követően a digitális munkarend első hetében kialakítottuk az **RPI-webináriumok** munkaformáját és rendszerét, melyeket – egy-két kivételtől eltekintve – a Zoom alkalmazáson keresztül bonyolítottunk. 2020. március 16-június 16. között 10 belső munkatársunk és 17 szaktanácsadónk összesen 137 webinárium keretében 1580 pedagógussal találkozott. A webináriumok témái nagyon szertágazóak voltak (az igényeknek megfelelően egy-egy témáról többször is szerveztünk webináriumokat) [15]. Szolgáltatásainkkal elsősorban „halászni tanítani” és nem „halat adni” igyekeztünk. Figyelembe kellett vennünk ugyanakkor, hogy vannak olyan pedagógus kollégák, akik a fent vázolt utat a piramis tetejére (de még a közepére sem) nem képesek végigjárni. Munkatársaink ezért összesen 224 digitális tanórát szerkesztettek meg a hitoktatást támogató, melyek önjáró, animált ppt-sorozatokon vitték végig a tanulókat az adott tananyag munkáltató feladatokkal, szemléltető videókkal, zenés linkekkel. Ezeket a digitális tanórákat nemcsak Magyarországon, hanem szerte a Kárpát-medence magyarok lakta területein szolgáló református hittanoktatók is használták [16].

A közvetlen tanácsadón kívül, a webináriumokon, e-mail és telefonos megkereséseken felmerülő, közérdeklődésre számot tartó módszertani vagy tanügyigazgatási problémafelvetésekre összesen 69, elektronikus hírlevélben kiküldött és a honlapunkon is megtalálható segédanyaggal reagáltunk. Ezek egy része a webináriumokat kiegészítő háttéranyag, más része elvi élel készített útmutatás, állásfoglalás volt. Utóbbiak is nagyon széles skálát fedtek le tartalmilag, pl. *Keresztyén szellemiségű tartalmak otthoni tanuláshoz, digitális tanításhoz; Tanárként egy digitális osztályteremben; Online biztonság az otthoni tanulásban; Módszertani levél szülők számára; Mozgásformák kisiskolásoknak az otthoni tanulás szüneteire és ráhangolódásra; Biztató tanácsok szülőknek - pszichológusoktól; Társasjáték ötletek karantén idejére; Segédanyag az iskolák digitális munkarendjének kialakításához; Ének-zene és egyházi ének tanárok számára online elérhető szakmai anyagok gyűjteménye; A digitális munkarend egyes tanügyigazgatási kérdései; Módszertani ajánlás az e-naplóval nem rendelkező intézmények számára; Módszertani javaslat és útmutató a hittanoktatás digitális munkarendjéhez* stb.

A szolgáltatásban mindig nagy kérdés, hogy milyen módon tudjuk elérni, megszólítani potenciális partnereinket. A visszajelzések alapján az intézményvezetőknek kiküldött szakmai anyagok nem mindig jutnak el az illetékesekhez. A karantén-időszakban ez a probléma felerősödött. Hagyományos elektronikus hírleveleinken és honlapunk napi frissítésén túl nagy hangsúlyt fektettünk a közösségi médiában való jelenlétre, híradásokra is. Két hónap alatt facebook-oldalunkon 56 önálló bejegyzést publikáltunk. Bejegyzéseink több mint 150 ezer embert értek el, és összesen 2656 like-ot szereztek (nevesített célcsoportunk, a református pedagógusok létszáma körülbelül 4500 fő).

Képzéseinken, webináriumainkon folyamatosan igazolva láttuk, hogy a pedagógusokban erőteljesen megjelenik az igény a korszerű, gyakorlatközpontú pedagógus továbbképzési programokra. Az Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetségének ajánlása szerint a digitális pedagógia területén a pedagógusok továbbképzésének öt módozata különböztethető meg, ezek a *Külső cég/partner által biztosított képzés; Az eszközök beszállítói által biztosított oktatás; a Belső képzés, a Mentorálás és tudásmegosztás* és az *Önképzés*. Jelen helyzetben a pedagógiai-szolgáltatás számára egyértelműen kijelölt út a *Mentorálás és tudásmegosztás* volt, melyet az *Ajánlás szerzői* így definiálnak: „Azok a pedagógusok, akik a digitális pedagógiában már különböző képzéseken vagy önképzéssel kellő jártasságot szereztek, kiválóan segíthetik kollégáikat. Erre a legtöbb intézményben nincs intézményesített megoldás, ezért sokszor a pedagógusok idején, hozzáállásán, az intézményvezetésen múlik a belső tudásmegosztás. (...) Kiemelt szerepük van azoknak a pedagógusoknak, akik rendszeresen vesznek részt innovatív projekteken, így egyfajta hajtóerőt jelentenek a tantestület és az intézmény számára is. (...) Ennek a tudásmegosztásnak az

intézményesítése az DOS³ célkitűzései között is szerepel.” [17] Ezt a célkitűzést tette magáévá a Református Pedagógiai Intézet, amikor belső munkatársait és külsős szaktanácsadóit tapasztalataik, ismereteik átadására, a református intézményrendszer pedagógusait pedig közös, egymástól való tanulásra hívta. Különös jelentősége van a szaktanácsadók hangsúlyos szerepének az online szolgáltatásban. Az RPI mesterpedagógus szaktanácsadói maguk is gyakorló tanítók, tanárok vagy óvodapedagógusok. Szakmai segítségnyújtásuk, jó gyakorlataik megosztása jól illeszkedik az egymástól tanulás paradigmájába. A távolléti oktatás idején szaktanácsadóink saját módszertani akciókutatásaik hipotéziseit és eredményeit tették közzé kollégáik számára a virtuális térben, adott esetben úgy, hogy pár nap múlva egy másik webináriumon a bevélelsvizsgálat eredményeit is meg tudták osztani egymással.

Különösen izgalmas kihívás volt ez minden résztvevő számára, hiszen kutatási eredmények igazolják, hogy az IKT eszközrendszer oktatási felhasználása olyan terület, „ahol kevésbé áll rendelkezésre az alrendszer⁴ szintjén már meglévő gyakorlat, tudás, (...) eziránt nagy lenne az érdeklődés.” [18] Ugyane kutatás szerint „a pedagógusok a gyakorlatorientált, tapasztalatszerzésre lehetőséget nyújtó képzési formákat ítélik a leginkább hasznosnak és eredményesnek (...) jelentős mértékű az elköteleződés a szakmai fejlődés és a tudásmegosztás iránt, ezért érdemes lenne a szakmai fejlődés sokszínű megoldásait is ösztönözni és támogatni az alrendszer szintjén.” [19]

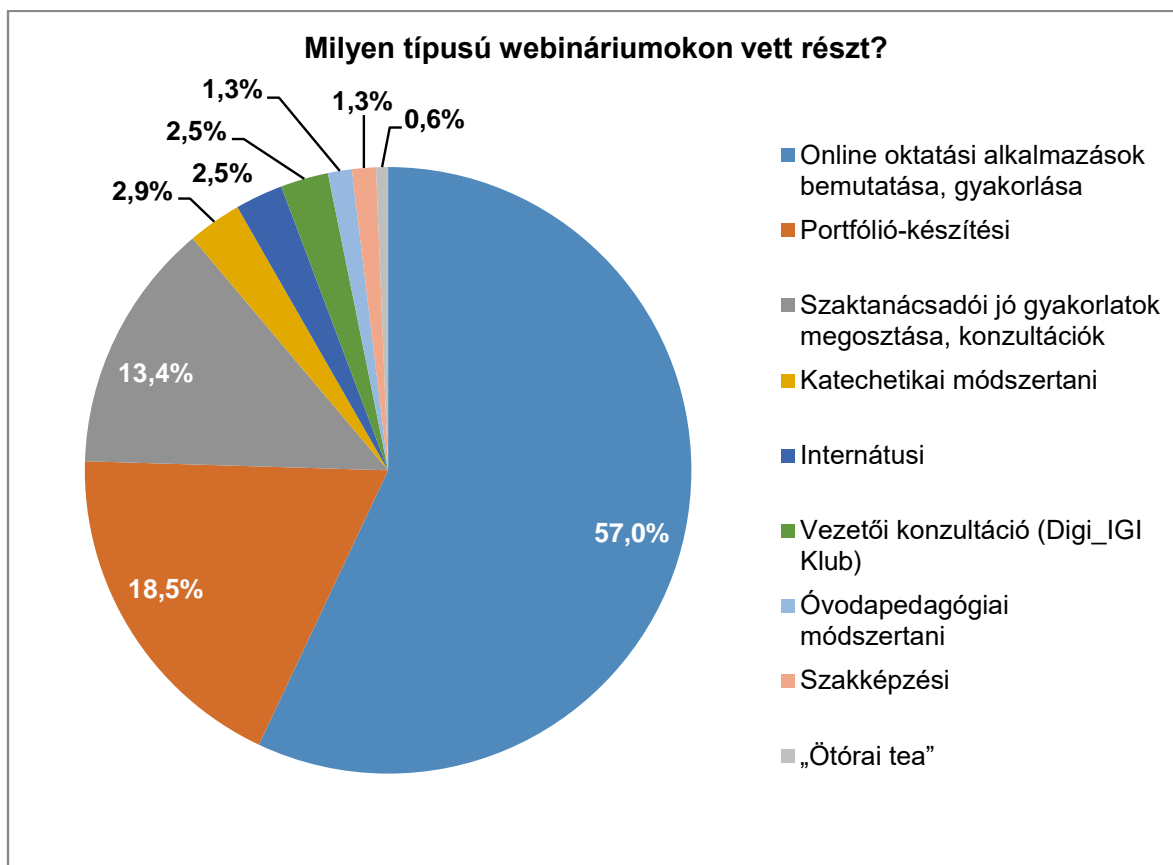
VISSZAJELZÉSEK

Szolgáltatási tevékenységünkben mindig nagy jelentőséget tulajdonítottunk a közvetlen és átfogó visszajelzéseknek. Webináriumainkat követően minden résztvevőnek lehetőség volt online visszajelző lapot kitölteni elégedettségéről, javaslatairól, melyek eredményeit beépítettük további kínálatunkba. A veszélyhelyzet elmúltával partnereinket átfogó értékelésre és elemzésre is felkértük [20].

A kérdőívet kitöltő 227 fő több mint egyharmada (39%) 2-3 alkalommal vett részt webináriumainkon. 28% csak egyszer vett részt. A kitöltők egyötöde 4-6 alkalommal és jelentős azok aránya is (12%, 28 fő), akik 6-nál több webináriumon vettek részt. Volt kolléga, aki nyilvántartásunk alapján összesen 42 óra webináriumfi foglalkozáson vett részt két hónap alatt!

³ Digitális Oktatási Stratégia

⁴ értsd: a református köznevelési hálózat – Sz.P.

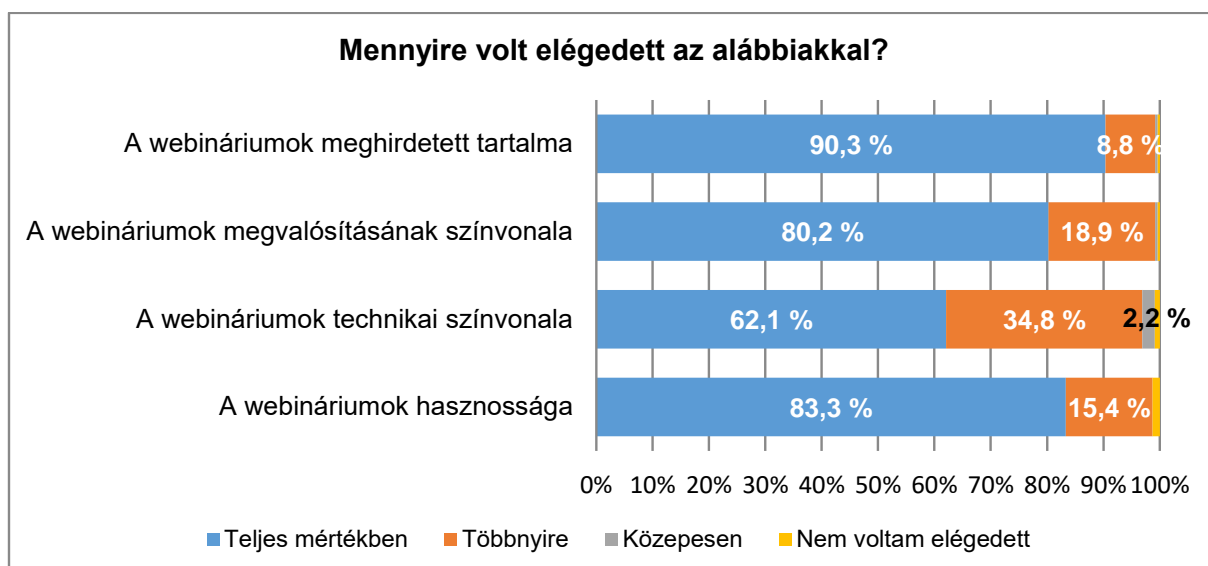
1. ábra Webináriumok részvételi arányai (Szerkesztette: BÁNNÉ)

A kérdőívet kitöltők több mint fele (57%) *Online oktatási alkalmazások bemutatása, gyakorlása* webináriumon vett részt. Ebben a témakörben 6 különböző feladatkészítő és egy videochat oldal használatát ismerhették meg a résztvevők összesen 34 alkalom során. A *Portfólió-készítési* webinárium 18,5%-kal a második leglátogatottabb képzés volt. Ez a felkészítő képzés 2015 óta jelen van az RPI képzési kínálatában. A jelenléti képzést tettük most át webinárium formába.

A *Szaktanácsadói jó gyakorlatok megosztása, konzultációk* a választások 13,4%-át tették ki. Ezek a fentebb ismertetett IKT alkalmazások, feladatkészítő oldalak, Tanulásszervező alkalmazások, Konkrét tantárgyokhoz kapcsolódó és Módszertani alkalmak voltak összesen 61 webinárium keretében.

Kisebbségi arányban részesedtek a választásokban az eleve kisebb alkalomszámmal meghirdetett *Katechetikai módszertani* (2,9%), az *Internátusi módszertani* (2,5%), a *Vezetői konzultáció* (2,5%), *Óvodapedagógiai módszertani* (1,3%), *Szakképzési módszertani* (1,3%) és a „*Ötörai tea*” (mentálhigiéné) (0,6%) témájú webináriumok.

Négy területen mértük a résztvevők elégedettségét webináriumainkkal. Ezek a webináriumok meghirdetett *tartalma, megvalósításának színvonala, technikai színvonala és hasznossága* voltak.

2. ábra Webináriumok elégedettségi adatai (Szerkesztette: BÁNNÉ)

A grafikont elemezve szembetűnő, hogy a képzési kínálatot sikerült a partneri igényeknek megfelelően összeállítanunk, hasznos ismereteket átadnunk. A technikai színvonallal kapcsolatos hiányérzet egyrészt a résztvevők rutintalanságának (képzői és hallgatói oldalon egyaránt) és az internetelérés minőségi problémáinak tudható be.

Felmérésünk alapján a webináriumokra történő regisztrálás és/vagy a részvétel mindössze a résztvevők 12%-ának okozott kisebb-nagyobb nehézséget. A problémák az alábbiak voltak:

1. táblázat: Nehézségek a webináriumokon való részvétel kapcsán

Témakör	Válaszok száma (db)
Csatlakozási problémák	16
Zoom időkorlátja	7
Internet problémák	7
Hangproblémák	6
Egyéb (pl. nyelvismeret hiánya az angol nyelvű kezelőfelületek esetén)	5

Összességében a résztvevők 96,5%-a szívesen részt venne a továbbiakban is a most megismert online képzési formákban, közülük 30% még akár önköltségi ár befizetése ellenében is (a karantén idején minden online szolgáltatásunk térítésmentes volt). E nagy szám ismeretében különös jelentősége van, hogy a résztvevők milyen témaköröket javasoltak webinárium formában feldolgozni:

2. táblázat: Javaslatok a webináriumok témájára

Témakör	Javaslatok száma (db)
IKT témakör	101
Módszertan	47
Szaktárgyak	20
Fejlesztés, nevelés	20
Jó gyakorlatok	16
Kiemelt figyelmet igénylő tanulók	14
Katechetika	12
Alsó tagozat	9

Internátus	7
Egyéb	7
Óvodai nevelés	6
Portfólió készítése	4
Mérés-értékelés	4
Tanügyigazgatás	3
Szakképzés	3
Művészetoktatás	2
Érettségi	1
Iskolai könyvtár	1

Az igények egyben visszaigazolások is, hiszen az elmúlt hónapok webináriumai közül – nem meglepő módon – ugyancsak az IKT témájúak voltak a leglátogatottabbak.

A kérdőíven belül és azon túl is számos pozitív üzenetet, köszönetet, megerősítést kaptunk a digitális szolgáltatási innovációink visszajelzéseként. „Nagyon jó volt a gyors reagálás a hirtelen jött helyzetre, gondolok itt az online oktatásra” – írta egy kolléga. „Hálás köszönetemet szeretném kifejezni a Református Pedagógiai Intézet minden munkatársa részére, hogy a kialakult különleges helyzetben a hittanoktatók mellé álltak. Segítették munkámat a hétről-hétre kiküldött színvonalas digitális oktatási segédanyagokkal és a webináriumokkal. Köszönöm, hogy nem hagytak magamra!” – írja egy másik. Hogy mennyire nagy igény volt a lelki feltöltődésre, mentálhigiénés segítségnyújtásra, azt jól jellemzi egy harmadik észrevétel: „Hálás a szívem, hogy van az RPI! És nagyon sokat jelentett a rengeteg anyag, amit küldtek, az Ötörsei tea hangulata, lelkesége, támogatói megnyilvánulása! "Életmentő" volt, ha szabad így fogalmaznom :)”

BEFEJEZÉS

Megítélésem szerint a digitális munkarend támogatásában az RPI jól vizsgázott. Újra megtapasztalhattuk, hogy „A külső körülmények kihívásaira adott proaktív válaszadás intézetünk egyik erőssége.” [21]

Pedagógiai közhely, hogy a folyamatba ágyazott, egymástól való tanulás hatékonysága nagyságrendekkel felülmúlja a hagyományos tanítási formákét. Igaz ez a képzésekre, továbbképzésekre is. Ez jó reménységet ad az elmúlt időszak ismereteinek beépülésére a hétköznapi gyakorlatba.

A tanév végén intézetünk megkezdte az intézményi jó gyakorlatok kataszterszerű felmérését (elsőként az intézményi mérés-értékelés területén) és tovább folytatja a református Bázisintézményi hálózat kiépítését a jó gyakorlatok megosztásának formális kereteket biztosítva.

Meggyőződésünk, hogy a veszélyhelyzet elmúltával az elmúlt hónapok tapasztalatai, jó gyakorlatai, a kialakult közvetlen munkatársi kapcsolatok, a kollegialitás és bizalom légköre velünk marad a következő tanévekben is.

IRODALOMJEGYZÉK

- [1] Az emberi erőforrások miniszterének 3/2020 (III.14.) EMMI határozata tantermen kívüli, digitális munkarend bevezetéséről a köznevelési intézményekben, https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/tavoktatas/20200314135227370.pdf (utolsó letöltés 2020.07.17.)
- [2] BOKOR Tamás: Modellek szorításában – a digitális kompetenciakeretek próbatétele a Covid-19 járvány idején, közlés alatt In: *Globális kihívás – lokális válaszok* (2020, Savaria University Press
- [3] *Távoktatási megoldások az iskolabezárások idején – nemzetközi kitekintés*, Digitális Pedagógiai Módszertani Központ, 2020. https://dpmk.hu/2020/03/20/tavoktatasi-megoldasok-az-iskolabezarasok-idejen-nemzetkozi-kitekintes/#_ftn1 (utolsó letöltés: 2020.07.17.)

- [4] uott.
- [5] MORVAY Zsuzsanna (szerk.): *A pedagógiai-szakmai szolgáltatások intézményrendszerének fejlesztése*, OFI, Budapest, 2015., 11.
- [6] KOPP Erika: Pedagógusok tanulása, tudásmegosztás a református intézményekben, közlés alatt: *Magyar Református Nevelés* 2020/3.
- [7] SZONTAGH Pál: *Érték, rend, értékrend. A keresztyén pedagógusokkal szemben támasztott minőségi és etikai elvárások, valamint azok kodifikációs problémái*, Patrocinium, Budapest, 2018., 55-56.
- [8] KOPP Erika: *Református iskolák pedagógusainak szakmai fejlődése – záró kutatási beszámoló*, (kézirat), 6. A kutatás a Református Tananyagfejlesztő Csoport (RPCS) megbízásából az EGYH-KCP-16-P-0127 projekt keretében készült.
- [9] Prof. Dr. KARPÁTI Andrea DSc: *Az informatikai kompetenciától a digitális pedagógiáig, a nemzetközi kutatások tükrében*, http://www.kre.hu/ebook/dmdocuments/oktatasi_segedanyag/chap_2.html (utolsó letöltés: 2020.07.17.)
- [10] uott.
- [11] *Ajánlások a digitális pedagógia szakmai- és technológiai feltételrendszeréhez Digitális Mintaiskola Projekt*, Informatikai, Távközlési és Elektronikai Vállalkozások Szövetsége, 2017. <https://dpmk.hu/wp-content/uploads/2018/01/Aj%C3%A1nl%C3%A1sok-a-digit%C3%A1lis-pedag%C3%B3gia-felt%C3%A9telrendszer%C3%A9hez.pdf> (utolsó letöltés 2020.07.17.), 12.
- [12] BOKOR i.m.
- [13] uott.
- [14] Az RPI digitális munkarend alatt végzett tevékenységéről jó áttekintést ad az alábbi infografika-összeállítás: <https://biteable.com/watch/business-explainer-copy-2627868?fbclid=IwAR3kFTKIwAT8y24WwXpwmVvkOi7ydtWFnlBr6ZwlXOLNtCtDU5lvrzd8oc> (utolsó letöltés: 2020.07.17.)
- [15] Erről részletesebben ld. SZONTAGH Pál: Tanítás, tanulás, tanulság – pedagógiai-szakmai szolgáltatás a virtuális térben, közlés alatt: *Magyar Református Nevelés* 2020/3.
- [16] Erről részletesebben ld. https://drive.google.com/file/d/167AuM-f7p11eAwmZyy4DeToUdp1VkjLe/view?fbclid=IwAR3Q_wIXQ_H_mnjHMKK5oqAQCdniPx7Ujd4CWY35xmUNgvJdHPCjevmaA0Co (utolsó letöltés: 2020.07.17.)
- [17] *Ajánlások...* 14.
- [18] KOPP: *Református iskolák...* 1.
- [19] uott.
- [20] A részletes eredményeket ld. BÁNNÉ MÉSZÁROS Anikó: *Webináriumok elégedettségmérése*, 2020. http://www.refpedi.hu/sites/default/files/hir_kepek/PUBLIKUS_RPI_webin%C3%A1rium%20el%C3%A9gedetts%C3%A9gm%C3%A9r%C3%A9s_20200710_BMA.pdf (utolsó letöltés: 2020.07.17.)
- [21] Dr. JAKAB-SZÁSZI Andrea, MONCZ Anikó, SZONTAGH Pál: *A reformáció tanítása – a tanítás reformációja. Megújuló szakmai szolgáltatás a református köznevelésben*, Református Pedagógiai Intézet, 2016., 74.
- [22] TÓTH-BAKOS Anita: *Výsledky analýzy hodnotenia vybraných webových aplikácií*, Komárom : KOMPRESS Nyomdaipari Kft., 2018. - ISBN 978-615-00-2597-1
- [23] TÓTH-BAKOS Anita: *On-line nástenky a aplikácia padlet vo vzdelávaní budúcich pedagógov*, Trendy ve vzdelávaní: Informační technologie a technické vzdělávání. - ISSN 1805-8949, 11éfv/2